

1928

برنجی جلد

0534

tehl

T 12

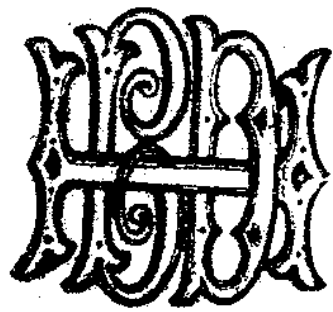
خانہ بیلکیمی مجموعہ سی

خانہ بیلکیمی درنکی عمومی مرکزی طرفندہ نشر اولونور

مدیری :

ضیاء الدینہ فخری

خلق بیلکیمی درنکی کاتب عمومی

آنقرہ

1928

ATA SÖZLERİ

« آلتای تورک لرینک آتا سوزلری »

قونوشك سىكزنجى جلدینه بر بحث يازدينى سىكز جلدلك (تورك خلق ادبياتى) نك آلتايلره عائد قسمى، لسان دوختورى و درنكمزك قيمتلى ركنى راغب خلوصى بك ترجمه ايتمشلردر. بوترجه نك آتا سوزلرينه عائد فصلندن اللى قادارىنى اترك كوچوك مقدمه سيله برابر مجموعه نك بو جلدنده ندر ايدىورز. بو صورتله آنادولوده ديل ساحه سنده خلق بيلكسى طويلانلر، مختلف تورك لهجه لرینك مقايسه سى ايچون رادلوف كى صلاحيتدار بر مستشرقك مالزمه سنى منبع اوله رق بولاييه جكاردر.

H . B . D

كره مز اوزرنده همان هيچ بر لسان عائله سى توركه نككى قادار عظيم بر ساحه ده انتشار ائتمه مشدر. آفريقانك واوروپائى توركيانك شمال شرقيسندن طوتكزده روسيانك جنوب شرقى قسمى، آنادولو و توراندن سيبيريانك تا ايجريلرينه و غوبى قوم چوللرينه قادار اوزانان بو منطقه نك هر طرفده تورك ديليله قونوشان قيله لر ياشامقده در. تورك قيله لرینك بويوك بر قسمك بر چوق عصرلردن برى منسوب بولوندىقلى اسلاميت، توركلرى، كنديلردن دها يوكسك بر عرفان سويه سنه واصل، ادبى و صناعى جهتلردن كنديلرينه قات قات فائق بر طاقيم قوملرله صيقى بر تماسه كتيرمشدى. بناء عليه بولرك پك آاز بر زمان صوكره دينداشلىرى اولان عرب و عجملره قارشى فكرآ تام بر تابعيت آلتنده قالمس اوله لرى پك طبعيدر. بوجهت بالخاصه ادبياتده كى فكر محصوللارنده كورولمكده در. توركلر يالكز كندى لسانلرى ايچون قطعياً اويغونسز اولان عرب الفباسنى آلاماشلر، بلكه تحرير لسانلارنده عرب و عجم نمونه لرینی ده تقليده چالشمشلردر. بوكا بناء اسلوبك ظرافتنى تأمین مقصديله بولسانلرك بيكلرجه كله لرینی استعمال ايتمشلر و كنديلرى ايچون رنگارنگ يامه لردن وجوده كتيريلمس آلاجه لى بر لباسه بكزمين بر لسان ميدانه كتيرمشلردر. بوتحرير لسانى طبيعى تورك خلقى ايچون آكلاشيلماز بر مخلوطه ايدى. خلقك عرفاتى هيچ بر زمان يوكسه لته مزدى. نته كيم خلق روحنك تازه يشيلاكييله باشلانوب قوت بولامادىنى ايچون كندى كندينه كيكله شوب قالمشدى.

تحرير لسانى مختلف تورك قيله لرنده همان تماميله عينيدر، آنجاق پك خفيف بعض

لهجه دنك فرقلری تكلم لسانندن یازی لساننه کیره بیلیمشدر . اونك ایچون یازی لسانی بر یانه بر اقیلوبده مختلف قبیله لرك قونوشمه لسانلری اساسلیجه تتبع ایدیله یجه تورك لهجه لرینك مقایسه لی تدقیقی ممکن اولماز .

سیدیریا-ه کی بش سنه لك اقامتم اناسنده تیان - شان (ایصیق کول) ایله ینسه ی آره سنده کی بوتون تورك قبیله لرینك لهجه لرینی ممکن اولدیغی قادار صحتله تدقیق ایتدم و او قادار واسع مالزمه جمع ایتدم که بوسایه ده لهجه لره عائد واضح بر فکر ویره بیله جگمی امید ایدیورم . بوجنوبی سیدیریا و جونغاریا بوزقیرلری لهجه لری لسان علمی نقطه نظرندن ده اچوق مهم در . چونکه بو قبیله لر دن بر چوغی بوکون بیله اسکیدن بری اولان شامان عقیده لرینه مربوط بولمقدردر لر و مسلمانلره هیچ بر زمان صیقی تماسه کیرمه مش اولدقلری ایچون اسلامیتك اصلیتلری بوزان تاثیرندن مصون قالمشدر .

مالزمه لرمك ایلک قسمی خلق ادبیاتندن نمونه لری حاویدر . بو اوج جلدك بر متن تشکیل ایده جکدر . دوغروجه آکلاشیلیمه لرینی تأمیناً بونلرك ممکن اولدیغی قادار صادق ترجمه لرینی علاوه ایده جکم . ایکنجی قسم بوتون لهجه لری احتوا ایدن بر قاموس اوله جق ، اوچنجی قسمی ده ، لهجه لری مقایسه لی بر صورتده تدقیق ایدن بر صرف تشکیل ایده جکدر . خلق ادبیاتنه عائد اولان بو رنجی جلد اصل آلتای لهجه سندن ، تهله بوتلرله آلتایلر قاتونیا ایله بیا آراسنده کی قارا اورمان تاتارلرینك ، لهبه د تاتارلرینك و قارا کول شورلری ایله سوبونلرینك لسانلرندن متلر احتوا ایتکده در .

مندرجات فهرستنده کورولدیکی وجهله آلتایلرله تهله بوتلرك لهجه سی ده ازنکین بر نسبتده درج ایدیلشدر . کذا لك بونی اوته کی لهجه لر ایچون ده مبدأ اتخاذا ایتشمدر . چونکه بو لهجه اصل تورکجه اوصافنی اك صاف بر صورتده محافظه ایله مشدر .

آلتایجه و تهله تونجه آراسنده کی فرقلر يك جزئی و اهمیتسزدر ؛ اونك ایچون بویکی لهجه دنك فرقلرینی آیری طوتمادم ، باخصوص که بونلر کیتدکجه بر لرینه تداخل ایتکده در و بکا بر چوق مالزمه ویرمش اولان آلتای میسیونر هیئتلرنده کی تهله بوتلر ارتق تهله تونجه ایله آلتایجه آراسنده متوسط بر لهجه ایله قونوشمقدردر لر . آلتایجه - تهله تونجه متلرك اك چوغنی بر لیلرک آغزندن ضبط ایتدم . یالکنر ضرب متلرك بر قسمی ، چیوالقوفك ترجمه حالی ، بر منقبه ، روسجه دن ترجمه ایدیلش افسانه لر و بعض ارتجالی سوزلرله تورکولر بکا چیوالقوف طرفندن یازیلمش اوله رق ویریلشدر ، فقط بونلری یکیدن طرز تلفظ لرینه کوره یازمنه مجبور اولدم . قیامت حقنده کی تواتری طومسق حکومت جریده سندن آلدیم . فقط بر لیلرله مراجعتله تصحیح ایتدم . دیگر لهجه لرك هپسنی کوستردیکم مختلف برلرده خلق آغزندن ضبط ایتدم .

آلتایلرله لهبه د تاتارلری آراسنده متوسط بر وضعیتده بولونان قره اورمان تاتارلرندن

ابلک اوکجه لهجه لرینک دها قطعیتله تبارزایتدیکی لهجه د آغزنده اوزونجه متلر طویلادم .
 بوجلک سوکنی تشکیلیدن بر قاج سویونجه لسان نمونه لری قارا کولده کی درت
 کونلک اقدیم اناسنده جمع ایتدم . چین طوبراغنده دها فضله اقامت ممکن اولامادیغی
 ایچون بومتلری قطعی بر صورتده قونترول ایدمدم . ایشته بومتلر سویونجه یی او قادار
 ای بیلیمه دیکم ایچون هر حالده بعض خطا و سهولری حاوی اوله جقدر که بونلری مع التأسف
 بوراده تمیزله یه میه جکم . بونکه برابر سویونجه یه عائد المزده بولونان بویا کلشلی متلرده
 بویوک بر اهمیت حائزدر . بومتلری الیه ایتکیم ایچون ایجه کوچ اولمشدر . چونکه
 بونک ایچون تنها اورمانلق داغلرده هفته لرحه جبری اتلی یورویشلر یاقمق مجبوریتنده قالمشدر .
 کوکک قوننی طوته یم دیه نه دوشونورسک * ده کیزک بالیعی طوته یم دیه نه دوشونورسک .
 تکهک بویونوزی کوککیتدیکنی کیم کورمش * ده وهنک قویروغی یره د کدیکنی کیم کورمش .
 چایلاغی اوچوشیله (بیلرلر) * جویکی یورویوشیله (بیلرلر)
 یورومه بیلیمه یی یولی بوزار * سویله مه بیلیمه یی سوزی بوزار .
 یولجی ایچون یولی یوق * قورناز ایچون سوزمی یوق .
 آلا بالینگ چورباسی اولماز * آبدال آدامک دوشونجه سی اولماز .
 قورباغه نك یورویشتی کوروب دورورکن * قوشمه سنی نه صورارسک .
 اختیارک سوزینی طوربه یه صوق * بویوک سوزینی جیکه آت .
 کورک ایچنده انسان یاشار اونی کیم بیلر * حضا التنده حیوان یاشار، اونی کیم طانیر .
 جوق اولوب، چوپ اولاجغه * آز اولوب اوز اولسون .
 یکی یاپوب کی * اسکی یی تعمیر ایدوب کی .
 روزکارلی کونده راحت یوق * قایغولی کونده اویقو یوق .
 فناده اولسه اوك اولسون * اوروجلوق بیلله اولسه بولغورک اولسون .
 آتمه بیلیمه نك قورشونی آلتی قولاج (کیدر)
 بکی صایغیلایان بک اولور * بابی صایغیلایان بابی اولور .
 نه یرسهک (اونی) یی ، دیشک طاشه دکمه سین * نه کیررسک (اونی) کی ، آرقهک کونشده
 یانماسین * نه یه بیزسهک (اوکا) بین ، آیاغک یره دکمه سین .
 ات قایناتمه سکا چورباسی یتمز * ایکی سوزدن سکا بریسی یتمز .
 آتک اختیاری قصابلق * آدامک اختیاری مسخرهلق .
 قوروقاشیق آغیزه خوش کلز * بویوک سویله یی آقشامه یتمز * کنیش آدیملایان اشیکه یتمز .
 آلتین باشلی قادیندن * ضعیف باشلی ارکک دها ایی .
 انسانک دیزکینی اوزون * آتک طیرماغی یاصی .

آتار کیشنه شنبجه طانی شیر (لر) * انسانلر شوبله شنبجه طانی شیر (لر)
 ضعیف ده اولسه سمیز صای * آزده اولسه چوغه صای .
 آشم آز (در) * باشم طاس (در)
 ده وه کبی (ایری) قارا یوره کلیدن * قاو کبی (اوافق) آق یوره کلی ایی .
 قارغه قازمه اوزمه نوب آیاغی پرتیلدی .
 ییکی کوروب سوینمه * اسکی نی کوروب یرنمه * یارینکی ایچ یاغ ایله بومباردن ،
 بو کونکی آق جکرله قره جکرلیک .
 بکارک بوینی بیت یر * طوتوب بریکدی دیکنی ایت یر .
 کسمه یه جکی بیله مه * سسلا مه یه جکه او کره مه .
 اوله جکم دیوب ده اککنی آتمه * قاچوب براق دینک اکوب براق .
 یوزوک کوزللیکنی کورب آلا جفکه * کورکک کوزللیکنی سوروب آل .
 بهادر باطار * یاووز بلاسنی بولور .
 صوغوق ایله دو کوشنک قولاغی یوق اولور * بک ایله جنکله شنک باشی یوق اولور .
 عقللی آلتی کونده یاپار * قورنازبتس کونده یاپار .
 یاواش باشی قلیچ کسمز .
 دوشونن عقل ایله ایش اولماز * بویوران الله ایله (ایش) اولور .
 یاووز کوپک سمیرسه * یاننه آدم صوقلاشماز ، یامان کیشی زنکین اولسه *
 یاننه آدم صوقلاشماز .
 خاتون کیشینک ایچنده (کورکلنده) * زرهللی ، ایشیقلی آر یاشار ، آر کیشینک
 ایچنده (کورکلنده) * اکرلی ، آتشی آت یاشار .
 اسکی کورکک یاقاسی * کچمشدن قالمش خاطره * ییکی کورکک یاقاسی ، سعادتدن قاله یادگار .
 خلک آراجیسی * کورکک قوچمه سی .
 یالکیز آتلی یاریشچی * یالین کورکلو کوره شچی .
 بیچاق طوتارکن قاوغایه چیقمه ، بوقاغی طوتارکن یوقوشه چیقمه .
 دو کوشن یورولور * ایدیشن بونالیر .
 اویماغی باشقه اولانله آو اولاما * آناسی باشقه اولانله معامله ایله مه .
 صوبی کورمه نیجه چیزمه کی چکمه .
 دمیر طونلو اولوب کیدر * دری طونلو قلوب یاشار .
 آش یه نیجه آشوقلاما * آت یه نیجه دوراقلاما .

یازان :

RADLOF

ترجمه ایدمن :

DR : RAGIP HULUSİ